

POHJOLA ESPANJA XVI/2013 LAINAKOHTAISET EHDOT

Nämä Lainakohtaiset ehdot muodostavat yhdessä Pohjola Pankki Oyj:n 28.5.2013 päivätyn ja julkaistun joukkovelkakirjaohjelman ohjelmaesitteen ("Ohjelmaesite") ja siinä olevien Yleisten lainaehtojen kanssa tämän Lainan ehdot. Yleisiä lainaehtoja sovelletaan, mikäli Lainakohtaisissa ehdoissa ei ole toisin määrätty. Lainakohtaiset ehdot on laadittu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/71/EY 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti ja niitä tulee lukea yhdessä Ohjelmaesitteen ja sen mahdollisten täydennysten kanssa.

Ohjelmaesite ja sen täydennykset julkaistaan OP-Pohjola-ryhmän verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat. Ohjelmaesite sekä Ohjelman alla liikkeeseen laskettavien yksittäisten Lainojen Lainakohtaiset ehdot ja niihin liittyvät muut asiakirjat ovat maksutta saatavissa merkintäpaikoissa kunkin konttorin aukioloaikana sekä OP-Pohjola-ryhmän verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat kaksi (2) Pankkipäivää ennen Lainan merkintäajan alkamista.

Saadakseen täydelliset tiedot Liikkeeseenlaskijasta ja tarjouksesta sijoittajan on tutustuttava sekä Ohjelmaesitteeseen ja sen mahdollisiin täydennyksiin että näihin Lainakohtaisiin ehtoihin. Tätä Lainaa koskeva tiivistelmä on liitetty näihin Lainakohtaisiin ehtoihin.

Pohjola Pankki Oyj laskee liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitetun joukkovelkakirjalainan.

OSA I – YLEISET EHDOT

Lainan nimi:	Pohjola Espanja XVI/2013
Liikkeeseenlaskija:	Pohjola Pankki Oyj
Lainan pääjärjestäjä:	Pohjola Pankki Oyj
Maksuasiamies:	Pohjola Pankki Oyj
Laskenta-asiamies:	Laskenta-asiamiehenä toimii Pohjola Pankki Oyj.
Kohde-etuus/Kohde-etuuskori:	Osakekori, jossa seuraavat Osakkeet (Korikomponentit):

i	Osake (i)	ISIN	Bloomberg Ticker	Yhtiön internet-sivu
1	Banco Santander SA	ES0113900J37	SAN SM Equity	www.gruposantander.com
2	Iberdrola SA	ES0144580Y14	IBE SM Equity	www.iberdrola.es
3	Repsol SA	ES0173516115	REP SM Equity	www.repsol.com
4	Telefonica SA	ES0178430E18	TEF SM Equity	www.telefonica.es/

Valuutta	Euro
Lainan nimellisarvo:	7.089.000 euroa
Velkakirjojen muoto:	Arvo-osuusmuotoinen
Velkakirjojen nimellisarvo ja minimimerkintä:	1.000 euroa
Merkintäaika:	4.11.2013-13.12.2013
Liikkeeseenlaskupäivä:	18.12.2013
Laina-aika:	18.12.2013-8.1.2020
Takaisinmaksupäivä:	8.1.2020. Mikäli Takaisinmaksupäivä ei ole Pankkipäivä, siirtyy kyseinen Takaisinmaksupäivä seuraavaan Pankkipäivään.

Maksuajankohdan siirtyminen ei vaikuta maksettavaan määrään.

Takaisinmaksettava määrä:	Nimellisarvo
Takaisinmaksutapa:	Yhdessä erässä Takaisinmaksupäivänä
Korko/Hyvitys:	Hyvitys
Hyvityksen määräytymisperuste:	Muut Lainat: Alkuarvo: <i>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 3 mukaisessa muodossa valittu Alkuarvo2: Alkuarvon määräytymispäivän/-päivien virallinen päätösarvo.</i> <i>Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Alkuarvo2:</i> Alkuarvon määräytymispäivän virallinen päätösarvo.
Alkuarvon määräytymispäivä(t):	Lähtöpäivä
Arvostuspäivä(t):	18.12.2014, 18.12.2015, 19.12.2016, 18.12.2017, 18.12.2018 ja 18.12.2019.
Hyvitys:	<i>Ohjelman yleisten lainaehtojen liitteen 3 mukaisessa sekä tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Hyvitys 1</i> <i>Hyvitys = Laskennallinen Pääoma × Tuottokerroin × Sovellettu Tuotto</i>
Kerroin:	1
Kohde-etuuden Arvonmuutos ja Tuottokaava:	<i>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 3 mukaisessa muodossa valittu Tuottokaava3</i> $\sum_{i=1}^N \text{Paino}_i \times [\text{Tuotto}_i - \text{Tuottoraja}_i] \times \text{Kerroin}$ <i>Selitys:</i> Kohde-etuuskorin Arvonmuutosta laskettaessa kunkin Korikomponentin Tuotto huomioidaan siltä osin kun se ylittää tietyn ennalta määrätyn Tuottorajan(i). Kohde-etuuden Arvonmuutos saadaan edellä laskettujen painotettuna summana, [kerrottuna edellä määrättyllä Kertoimella]. <i>Tähän lainaan soveltuvassa muodossa valittu Tuottokaava3:</i>

$$\sum_{i=1}^4 \frac{1}{4} \times [Tuotto_i - 0\%_i] \times 1$$

Selitys: Kohde-etuuskorin Arvonmuutosta laskettaessa kunkin Korikomponentin Tuotto huomioidaan siltä osin kun se ylittää ennalta määrätyn Tuottorajan(i). Kohde-etuuden Arvonmuutos saadaan edellä laskettujen painotettuna summana, kerrottuna edellä määrättyllä Kertoimella.

Laskennallinen Pääoma: Nimellisarvo
 Loppuarvo: *Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 3 mukaisessa muodossa ja tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Loppuarvo2: Loppuarvon määräytymispäivien virallisten päätösarvojen painotettu keskiarvo.*
 Loppuarvon määräytymispäivä(t):
 Arvostuspäivät

Lähtöpäivä: 18.12.2013

Nimellisarvo: 7.089.000 euroa

Paino:

i	Osake (i)	Paino (w _i)
1	Banco Santander SA	1/4
2	Iberdrola SA	1/4
3	Repsol SA	1/4
4	Telefonica SA	1/4

Tuotto: *Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 3 mukaisessa muodossa valittu*
Tuotto3: $\left(\frac{\text{Loppuarvo}_i}{\text{Alkuarvo}_i} - 1\right)$

Tuottoraja: *Ohjelman yleisten lainaehtojen mukaisessa muodossa valittu Tuottoraja1: Liikkeeseenlaskijan määrittämä kiinteä arvo*
Tähän lainaan soveltuvassa muodossa valittu Tuottoraja1:
 0%

Tuottokerroin: Vaihtoehdossa Neutraali 0,75

Vaihtoehdossa Plus 1,65

Vähimmäistuotto: *Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 3*

*mukaisessa muodossa valittu
Vähimmäistuotto1:*

Liikkeeseenlaskijan määrittämä kiinteä
arvo

*Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa
valittu Vähimmäistuotto1:*

0%

Koronmaksupäivä(t)/Hyvityksen
maksupäivä(t):

8.1.2020. Mikäli Hyvityksen maksupäivä ei ole Pankkipäivä, siirtyy
kyseinen Hyvityksen maksupäivä seuraavaan pankkipäivään.
Hyvityksen maksupäivän siirtyminen ei vaikuta maksettavaan
määrään.

Pankkipäivä

Helsinki ja TARGET

Pankkipäiväoletta:

Seuraava

Lainan etuoikeusasema:

Yleisten ehtojen kohdan 4.5 mukainen Joukkovelkakirjalaina

Liikkeeseenlaskijan oikeus
ennenaikaiseen takaisinmaksuun:

Kyllä, sovelletaan Yleisten lainaehtojen kohtaa 4.15

Velkakirjan haltijan oikeus vaatia
ennenaikaista takaisinmaksua:

Ei

Liikkeeseenlaskijan oikeus Lainan
takaisinostoon:

Kyllä, sovelletaan Yleisten lainaehtojen kohtaa 4.16

Ehto Lainan liikkeeseenlaskun
toteuttamiselle:

Pohjolalla on oikeus peruuttaa Lainan liikkeeseenlasku, mikäli
merkintöjen määrä jää alle 3.000.000 euron.

Pohjola peruuttaa Lainan Vaihtoehdon Neutraali liikkeeseenlaskun,
mikäli sen Tuottokerroin jää alle 0,50. Pohjola peruuttaa Lainan
Vaihtoehdon Plus liikkeeseenlaskun, mikäli sen Tuottokerroin jää alle
1,20.

Pohjola pidättää itselleen oikeuden peruuttaa Lainan liikkeeseenlasku
kokonaan tai osittain viimeistään Liikkeeseenlaskupäivänä, mikäli
Pohjolan mielestä kansallisissa tai kansainvälisissä taloudellisissa tai
poliittisissa olosuhteissa taikka muissa Lainan liikkeeseenlaskuun
oleellisesti vaikuttavissa olosuhteissa on tapahtunut sellainen muutos,
joka voisi haitata tai vaikeuttaa Lainan liikkeeseenlaskun
toteuttamista.

Liikkeeseenlaskijan oikeus
ennenaikaiseen takaisinmaksuun ja
Lainakohtaisten ehtojen muuttamiseen
Suojausinstrumentissa tapahtuneen
muutoksen perusteella:

Ohjelmaesitteen kohta 4.11 soveltuu

Tiedot Koron/Hyvityksen perusteena
olevan Kohde-etuuden arvokehityksestä
ja volatilitteetista:

Tiedot Hyvityksen perusteena olevan Kohde-etuuden
arvonkehityksestä saa internet-osoitteesta www.op.fi/joukkolainat.

Tiedot Osakkeiden volatilitteetista saa pyydettäessä merkintäpaikoista.

OSA II – ERITYISET EHDOT

Osakesidonnaiset Lainat

Markkinahäiriö:	Yleisten ehtojen Liitteen 4 (<i>E erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat</i>) kohta 2 soveltuu
Lähtö-/Arvostus-/Päättymis-/Tarkastelu-/Havaintopäivän siirtyminen:	Yleisten ehtojen Liitteen 4 (<i>E erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat</i>) kohta 3 soveltuu
Korjaus Osakkeen arvoon:	Yleisten ehtojen Liitteen 4 (<i>E erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat</i>) kohta 4 soveltuu
Lainaehtojen korjaukset:	Yleisten ehtojen Liitteen 4 (<i>E erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat</i>) kohta 5 soveltuu
Erityinen ennaikainen takaisinmaksu	a) Kohde-etuuden korvaamisen tai laskennan korjauksen kohtuuttomuus Yleisten ehtojen Liitteen 4 (<i>E erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat</i>) kohta 6 a) soveltuu b) Lainan rakenteesta johtuva ennaikainen takaisinmaksu Yleisten ehtojen Liitteen 4 (<i>E erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat</i>) kohta 6 b) Ei sovelleta

Arvopaperipörssi:

i	Osake (i)	Arvopaperipörssi
1	Banco Santander SA	Bolsa de Madrid
2	Iberdrola SA	Bolsa de Madrid
3	Repsol SA	Bolsa de Madrid
4	Telefonica SA	Bolsa de Madrid

Kohde-etuutta koskevien tietojen saatavuus ja erityisehdot:

Tiedot Hyvityksen perusteena olevan Kohde-etuuden arvonkehityksestä saa internet-osoitteesta www.op.fi/joukkolainat.

OSA III – MUUT EHDOT

Tiedot liikkeeseenlaskusta

Päätökset ja valtuudet, joiden nojalla Laina lasketaan liikkeeseen:

Pohjolan hallituksen 13.12.2012 antama valtuutus, jonka mukaisesti Lainan liikkeeseenlaskusta on tehty päätös 24.10.2013.

Liikkeeseenlaskun luonne:

Yksittäinen laina

Merkintäpaikat:

Merkintäpaikkoina toimivat OP-Pohjola osk:n jäsenosuuspankkien ja Helsingin OP Pankki Oyj:n konttorit. Merkintäpaikkana toimivat myös OP-Pohjola-ryhmän verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat, jolloin merkinnän tekevällä tulee olla osuuspankin verkkopalvelusopimus.

Merkintäoikeudet:

Merkintäoikeutta ei ole rajattu.

Merkintäpalkkio:

Vaihtoehdossa Neutraali 2,0 %, joka vastaa noin 0,33 %:n vuotuista kustannusta.

Vaihtoehdossa Plus ei ole merkintäpalkkiota.

Arvo-osuuksien kirjaaminen:	Arvo-osuudet kirjataan merkitsijän ilmoittamalle arvo-osuustilille viimeistään viidentenä (5.) Liikkeeseenlaskupäivän jälkeisenä Pankkipäivänä arvo-osuusjärjestelmästä ja –tileistä annettujen lakien ja Euroclear Finland Oy:n sääntöjen ja näiden sääntöjen perusteella tehtyjen päätösten mukaisesti.
Emissiokurssi:	Vaihtoehdossa Neutraali 100 % Vaihtoehdossa Plus 110 %
Merkinnän maksu:	Kokonaisuudessaan merkittäessä
Lainan efektiivinen tuotto ja duraatio:	Lainan Vaihtoehdoille laskettava lopullinen efektiivinen vuotuinen tuotto riippuu mahdollisesta Hyvityksestä, joten sitä ei ole mahdollista laskea etukäteen. Jos Laina pidetään Takaisinmaksupäivään asti eikä maksettavaa Hyvitystä muodostu, on Vaihtoehdossa Neutraali Lainan efektiivinen vuotuinen tuotto merkintäpalkkion vuoksi negatiivinen (-0,33 %) ja Vaihtoehdossa Plus ylikurssin vuoksi negatiivinen (-1,56%) Lainan kassavirtojen painotettu keskimääräinen takaisinmaksuaika eli Macalayn duraatio on 6 vuotta 19 päivää.
Merkintäsitoumukset:	Ei
Kiintiöt tarjouksen toteuttamisessa kahden tai useamman valtion alueella	Ei sovellu
Arvio Liikkeeseenlaskijalle kertyvän pääoman määrästä:	Liikkeeseenlaskijalle kertyy arviolta 100 % merkitystä nimellis-arvosta liikkeeseenlaskuun liittyvien palkkioiden ja kulujen jälkeen.
Strukturointikustannus ja pääoman suunniteltu käytötapa	Lainan strukturointikustannus perustuu Lainan sisältämien korko- ja johdannaissijoitusten arvoille arvostuspäivänä 15.10.2013. Vuotuinen strukturointikustannus on noin 0,76 % p.a. Lainan nimellis-arvosta. Strukturointikustannus määritellään lainakohtaisesti. Sen suuruus riippuu mm. markkinaolosuhteista, kuten korkotason ja markkinavolatiliteetin muutoksista. Strukturointikustannus sisältää kaikki Liikkeeseenlaskijalle lainasta aiheutuvat kulut, kuten liikkeeseenlasku-, lisenssi-, materiaali-, markkinointi-, selvitys- ja säilytyskustannukset. Laina on osa Liikkeeseenlaskijan varainhankintaa.
Arvo-osuusjärjestelmä ja rekisterinpitäjä:	Euroclear Finland Oy:n OM-järjestelmä
Lainan ISIN-koodi:	Vaihtoehto Neutraali: FI4000072749 Vaihtoehto Plus: FI4000072756
Pörssilistaus ja arvio sen alkamisesta:	Kyllä, Lainalle tullaan hakemaan listalle NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä kolmen (3) kuukauden kuluessa Lainan liikkeeseenlaskusta, mikäli Lainan liikkeeseenlaskettu määrä on vähintään pörssin sääntöjen mukainen vähimmäismäärä

Helsingissä, 18. päivänä joulukuuta 2013

POHJOLA PANKKI OYJ

LAINAKOHTAISTEN EHTOJEN LIITE – LIIKKEESEENLASKUN TIIVISTELMÄ

Jakso A – Johdanto ja varoitukset		
A.1.	Varoitus	<p>Tämä tiivistelmä on Ohjelmaesitteen johdanto. Sijoittajan tulee perustaa sijoituspäätöksensä Ohjelmaesitteeseen kokonaisuutena.</p> <p>Jos esitteeseen sisältyviä tietoja koskeva kanne pannaan vireille Suomen ulkopuolella, kantaja voi Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansallisen lainsäädännön nojalla joutua oikeudenkäynnin vireillepanoa vastaamaan esitteen käännöskustannuksista.¹ Pohjola Pankki Oyj:lla ei ole aikomusta laskea lainoja liikkeeseen Suomen ulkopuolella tämän esitteen alla.</p> <p>Ohjelmaesitteestä vastuulliset henkilöt voidaan asettaa siviilioikeudelliseen vastuuseen tiivistelmästä vain, jos tiivistelmä on harhaanjohtava, epätarkka tai epäjohdonmukainen Ohjelmaesitteen muihin osiin nähden, tai jos siinä ei anneta yhdessä esitteen muiden osien kanssa keskeisiä tietoja sijoittajien auttamiseksi, kun he harkitsevat sijoittamista tämän esitteen alla liikkeeseen laskettaviin arvopapereihin.</p>
A.2.	Suostumus arvopaperien edelleenmyyntiin ja lopulliseen sijoittamiseen/ tarjouksen/ suostumuksen ehdot	Ei sovellu.

Jakso B – Liikkeeseenlaskija		
B.1.	Toiminimi	Liikkeeseenlaskijan toiminimi on Pohjola Pankki Oyj (jäljempänä "Pankki", "Pohjola" tai "Liikkeeseenlaskija")
B.2.	Kotipaikka ja muita tietoja	Pankin kotipaikka on Helsinki. Pohjola Pankki Oyj on julkinen osakeyhtiö, pörssinoteerattu finanssipalveluyritys, jonka kotipaikka on Helsinki ja johon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä. Yhtiö merkittiin Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin 14.7.1903 ja sen yritys- ja yhteisötunnus on 0199920-7. Pohjola harjoittaa liikepankkina luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (121/2007) tarkoitettua liiketoimintaa ja tarjoaa myös sijoituspalveluja sekä säilytys- ja varallisuudenhoitopalvelua. Osoite on Teollisuuskatu 1b, 00500 Helsinki, Suomi. Pankkiin sovelletaan Suomen lainsäädäntöä.
B.4.b	Tiedossa olevat suuntaukset	Liikkeeseenlaskijaan ja sen toimialaan vaikuttavat keskeiset suuntaukset ovat eurooppalaisilla rahoitusmarkkinoilla vallitsevia yleisiä olosuhteita, kuten vallitseva matala korkotaso ja pankkisääntelyn kiristyminen.

¹ Tiivistelmän käännösvastuu koskee tilannetta, jossa Pankki tarjoaa Ohjelmaesitteen alla liikkeeseen laskettavia Lainoja jossakin muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin Suomessa. Tällaisessa tilanteessa Pankilla ei ole velvollisuutta kääntää kuin tämä esitteen tiivistelmä kyseisen jäsenvaltion kielelle. Mahdollisissa oikeudenkäynneissä kyseisessä jäsenvaltiossa voi tuomioistuimella velvoittaa kantajan kääntämään Ohjelmaesitteen kokonaisuudessaan maan viralliselle kielelle. Käännösvastuu ei koske Suomessa nostettavaa kannetta.

B.5.	Konserni	<p>Pohjola-konserni tarjoaa asiakkailleen pankki-, vahinkovakuutus- ja varainhoitopalvelua.</p> <p>Pohjolalla on toimintaa Suomessa ja Baltian pankkitoiminta tarjoaa rahoitusyhtiötuotteita Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Pohjola laajensi vuoden 2011 alussa toimintaansa hyvinvointiliiketoimintaan ja perusti Pohjola Terveys Oy:n, joka tuottaa yritysten käyttöön työhyvinvointiin liittyviä analyyseja sekä johtamisen ja mittaamisen asiantuntijapalveluja. Vahinkovakuutussegmenttiin kuuluu myös Omasairaala Oy, joka aloitti varsinaisen liiketoimintansa vuoden 2013 alussa. Pohjola Pankki Oyj on OP-Pohjola osk:n tytäryhtiö ja kuuluu sekä toiminnallisesti että omistuksellisesti kiinteästi pankki-, vakuutus- ja muita finanssipalveluja tarjoavaan OP-Pohjola-ryhmään. OP-Pohjola-ryhmä muodostuu vajaan 200:sta osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OP-Pohjola osk:sta tytäryhtiöineen. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset (ml. Pohjola) ovat toissijaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista. OP-Pohjola-ryhmän keskusrahallaitoksena toimiva Pohjola Pankki Oyj kuuluu talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (jäljempänä Yhteenliittymälaki) tarkoitettuun yhteenliittymään, johon kuuluvat myös yhteenliittymän keskusyhteisö (OP-Pohjola osk), OP-Palvelut Oy, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. Yhteenliittymälain mukaisesti OP-Pohjola osk on velvollinen suorittamaan Yhteenliittymälaisissa tarkoitettuna tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilän estämiseksi. OP-Pohjola osk vastaa Yhteenliittymälaisissa säädetyn mukaisesti jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista. Jäsenluottolaitos on velvollinen suorittamaan Yhteenliittymälaisissa säädetyn perusteella OP-Pohjola osk:lle osuutensa määrästä, jonka se on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta velalliseltaan. Jäsenluottolaitoksella on lisäksi OP-Pohjola osk:n maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalain 15 luvun mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus OP-Pohjola osk:n veloista. Jäsenluottolaitosten vastuu määrästä, jonka OP-Pohjola osk on jonkin jäsenluottolaitoksen puolesta suorittanut, jakautuu jäsenluottolaitosten kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa. Kaikki OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin. Tällaisia yhteisöjä ovat esimerkiksi OP-Palvelut Oy sekä Pohjola Vakuutus Oy ja muut OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt. OP-Pohjola osk:lla on Yhteenliittymälain perusteella velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa, antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä antaa niille ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa Ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuus ei kuitenkaan anna OP-Pohjola osk:lle valtaa määrätä jäsenluottolaitosten liiketoiminnasta. Jokainen jäsenluottolaitos harjoittaa itsenäisesti liiketoimintaansa omien voimavarojensa puitteissa. Pohjola kuuluu sijoittajien korvausrahastoon. Korvausrahasto turvaa sijoittajien riidattomien ja erääntyneiden saamisten suorituksen silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi maksamaan sijoittajien saamia tietyn määräajan kuluessa. Sijoittajalle maksetaan 90 % hänen saamisistaan kuitenkin enintään 20.000 euroon saakka. Rahasto ei korvaa osakekurssien laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita. Korvausrahasto korvaa vain ei-ammattimaisten sijoittajien saamia.</p>
------	----------	---

		<p>Pohjola Pankki Oyj:n tytäryhtiöt Pohjola-konserniin kuuluvat emoyhtiö Pohjola Pankki Oyj ja sen tytäryhtiöt. Konsernissa työskentelee hieman yli 3 404 ihmistä. Merkittävimmät liiketoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt ovat Pohjola Vakuutus Oy, A-Vakuutus Oy, Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen, Pohjola Varainhoito Oy, Omasairaala Oy, Pohjola Kiinteistösijoitus Oy, Pohjola Corporate Finance Oy sekä <i>Baltiassa toimivat rahoitusyhtiöt Pohjola Finance AS (Viro), Pohjola Finance SIA (Latvia) ja Pohjola Finance UAB (Liettua).</i> Lisäksi <i>Pohjolalla on sivuliikkeitä Virossa ja Latviassa.</i> Baltian vakuutustoiminnan rakennejärjestelyä jatkettiin vahinkovakuutustoiminnan konsernirakenteen selkiyttämiseksi. Joint Stock Insurance Company Seesam Latvia ja Joint Stock Insurance Company Lithuania sulautettiin 1.12.2011 Seesam Insurance AS yhtiöön. Tämän jälkeen Latviassa ja Liettuassa toimitaan Virossa rekisteröidyn Seesam Insurance AS:n sivuliikkeinä. Vuonna 2011 on Vahinkovakuutustoimintaan yhdistelty Pohjola Terveys ja Excenta, jotka tarjoavat asiakkailleen ratkaisuja työhyvinvoinnin strategiseen johtamiseen. Vuoden 2012 alussa Pohjola Terveys Oy ja Excenta fuusioituivat. Yhtiön nimeksi tuli Pohjola Terveys Oy. Vahinkovakuutussegmenttiin kuuluu myös Omasairaala Oy, joka aloitti varsinaisen liiketoimintansa vuoden 2013 alussa.</p>
B.9.	Tulosennuste	<p>Loppuvuoden 2013 näkymät: Konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan vuonna 2013 olevan suurempi kuin vuonna 2012. Pankkitoiminnassa luottokannan koko vuoden kasvun odotetaan jäävän alle vuoden 2012 tason (aiemmin: vuoden 2012 tasolla). Vahinkovakuutuksen operatiivisen yhdistetyn kulusuhteen arvioidaan olevan vaihteluvälissä 87–90 prosenttia (aiemmin: 88–92). Varainhoidossa tuottoerusteisten palkkioiden määrän arvioidaan jäävän viime vuoden poikkeuksellisen korkeaa tasoa alhaisemmaksi.</p>
B.10.	Kuvaus tilintarkastuskertomuksissa mahdollisesti esitetyistä huomautuksista.	<p>Ei sovellu. Tilintarkastuskertomuksissa ei ole esitetty huomautuksia.</p>

B.12.	Historialliset tiedot, kehitysnäkymät, merkittävät muutokset	<p>Liikkeeseenlaskijan konsernin keskeiset tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti vuosina 2012 ja 2011 sekä osavuositarkastuskaudella 1.1. – 31.3.2013 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="5">Pohjola-konsernin tuloslaskelma</th> </tr> <tr> <th></th> <th>1–3/</th> <th>1–3/</th> <th></th> <th></th> </tr> <tr> <th>Milj. e</th> <th>2013</th> <th>2012</th> <th>2012</th> <th>2011</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Korkokate</td> <td>55</td> <td>74</td> <td>263</td> <td>276</td> </tr> <tr> <td>Saamisten arvonalentumiset</td> <td>7</td> <td>10</td> <td>57</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Korkokate arvonalentumisten jälkeen</td> <td>49</td> <td>64</td> <td>206</td> <td>215</td> </tr> <tr> <td>Vahinkovakuustoiminnan nettotuotot</td> <td>145</td> <td>101</td> <td>438</td> <td>318</td> </tr> <tr> <td>Palkkiotuotot ja -kulut, netto</td> <td>36</td> <td>42</td> <td>169</td> <td>161</td> </tr> <tr> <td>Kaupankäynnin nettotuotot</td> <td>16</td> <td>30</td> <td>79</td> <td>26</td> </tr> <tr> <td>Sijoitustoiminnan nettotuotot</td> <td>20</td> <td>5</td> <td>13</td> <td>23</td> </tr> <tr> <td>Liiketoiminnan muut tuotot</td> <td>10</td> <td>9</td> <td>37</td> <td>41</td> </tr> <tr> <td>Nettotuotot yhteensä</td> <td>275</td> <td>251</td> <td>941</td> <td>783</td> </tr> <tr> <td>Henkilöstökulut</td> <td>48</td> <td>62</td> <td>230</td> <td>212</td> </tr> <tr> <td>Ict-kulut</td> <td>22</td> <td>22</td> <td>87</td> <td>81</td> </tr> <tr> <td>Poistot</td> <td>12</td> <td>13</td> <td>50</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>Muut kulut</td> <td>62</td> <td>51</td> <td>200</td> <td>177</td> </tr> <tr> <td>Kulut yhteensä</td> <td>144</td> <td>148</td> <td>567</td> <td>527</td> </tr> <tr> <td>Osuus osakkuusyritysten tuloksista</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Tulos ennen veroja</td> <td>131</td> <td>103</td> <td>374</td> <td>258</td> </tr> <tr> <td>Tuloverot</td> <td>31</td> <td>24</td> <td>89</td> <td>43</td> </tr> <tr> <td>Tilikauden tulos</td> <td>100</td> <td>80</td> <td>285</td> <td>216</td> </tr> <tr> <td>Emoyhtiön omistajien osuus kauden tuloksesta</td> <td>100</td> <td>80</td> <td>285</td> <td>216</td> </tr> <tr> <td>Yhteensä</td> <td>100</td> <td>80</td> <td>285</td> <td>216</td> </tr> <tr> <td>Tulos/osake (EPS), e</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>A-osake</td> <td>0,32</td> <td>0,26</td> <td>0,90</td> <td>0,68</td> </tr> <tr> <td>K-osake</td> <td>0,29</td> <td>0,23</td> <td>0,87</td> <td>0,65</td> </tr> </tbody> </table>	Pohjola-konsernin tuloslaskelma						1–3/	1–3/			Milj. e	2013	2012	2012	2011	Korkokate	55	74	263	276	Saamisten arvonalentumiset	7	10	57	60	Korkokate arvonalentumisten jälkeen	49	64	206	215	Vahinkovakuustoiminnan nettotuotot	145	101	438	318	Palkkiotuotot ja -kulut, netto	36	42	169	161	Kaupankäynnin nettotuotot	16	30	79	26	Sijoitustoiminnan nettotuotot	20	5	13	23	Liiketoiminnan muut tuotot	10	9	37	41	Nettotuotot yhteensä	275	251	941	783	Henkilöstökulut	48	62	230	212	Ict-kulut	22	22	87	81	Poistot	12	13	50	57	Muut kulut	62	51	200	177	Kulut yhteensä	144	148	567	527	Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0	0	1	2	Tulos ennen veroja	131	103	374	258	Tuloverot	31	24	89	43	Tilikauden tulos	100	80	285	216	Emoyhtiön omistajien osuus kauden tuloksesta	100	80	285	216	Yhteensä	100	80	285	216	Tulos/osake (EPS), e					A-osake	0,32	0,26	0,90	0,68	K-osake	0,29	0,23	0,87	0,65
Pohjola-konsernin tuloslaskelma																																																																																																																																				
	1–3/	1–3/																																																																																																																																		
Milj. e	2013	2012	2012	2011																																																																																																																																
Korkokate	55	74	263	276																																																																																																																																
Saamisten arvonalentumiset	7	10	57	60																																																																																																																																
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	49	64	206	215																																																																																																																																
Vahinkovakuustoiminnan nettotuotot	145	101	438	318																																																																																																																																
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	36	42	169	161																																																																																																																																
Kaupankäynnin nettotuotot	16	30	79	26																																																																																																																																
Sijoitustoiminnan nettotuotot	20	5	13	23																																																																																																																																
Liiketoiminnan muut tuotot	10	9	37	41																																																																																																																																
Nettotuotot yhteensä	275	251	941	783																																																																																																																																
Henkilöstökulut	48	62	230	212																																																																																																																																
Ict-kulut	22	22	87	81																																																																																																																																
Poistot	12	13	50	57																																																																																																																																
Muut kulut	62	51	200	177																																																																																																																																
Kulut yhteensä	144	148	567	527																																																																																																																																
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0	0	1	2																																																																																																																																
Tulos ennen veroja	131	103	374	258																																																																																																																																
Tuloverot	31	24	89	43																																																																																																																																
Tilikauden tulos	100	80	285	216																																																																																																																																
Emoyhtiön omistajien osuus kauden tuloksesta	100	80	285	216																																																																																																																																
Yhteensä	100	80	285	216																																																																																																																																
Tulos/osake (EPS), e																																																																																																																																				
A-osake	0,32	0,26	0,90	0,68																																																																																																																																
K-osake	0,29	0,23	0,87	0,65																																																																																																																																

Pohjola-konsernin tase			
Milj. e	31.3.2013	31.12.2012	31.12.2011
Käteiset varat	5 377	5 643	4 247
Saamiset luottolaitoksilta	9 287	8 815	7 367
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			
Kaupankäynnin rahoitusvarat	296	246	170
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat	9	9	13
Johdannaissopimukset	4 165	4 462	3 326
Saamiset asiakkailta	14 042	13 839	12 701
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 736	3 523	3 256
Sijoitusomaisuus	5 417	5 431	7 341
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	26	26	27
Aineettomat hyödykkeet	923	922	920
Aineelliset hyödykkeet	87	69	82
Muut varat	2 298	1 600	1 572
Versaamiset	28	36	87
Varat yhteensä	45 691	44 623	41 111
Velat luottolaitoksille	6 102	5 840	5 935
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			
Kaupankäynnin rahoitusvelat	14	3	1
Johdannaissopimukset	4 144	4 557	3 460
Velat asiakkaille	11 202	10 775	8 025
Vahinkovakuutustoiminnan velat	3 047	2 592	2 508
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14 236	13 769	15 179
Varaukset ja muut velat	2 650	2 556	2 235
Verovelat	491	485	411
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 097	1 275	1 050
Velat yhteensä	42 984	41 854	38 804
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma	428	428	428
Käyvän arvon rahasto	155	167	-149
Muut rahastot	1 093	1 093	1 093
Kertyneet voittovarot	1 032	1 081	934
Oma pääoma yhteensä	2 707	2 769	2 306
Velat ja oma pääoma yhteensä	45 691	44 623	41 111
Pohjola-konsernin taseen ulkopuoliset sitoumukset			
Milj. e	31.3.2013	31.12.2012	31.12.2011
Takaukset	890	882	1 004
Takuuvastuut	1 423	1 359	1 303
Luottolupaukset	5 432	5 342	4 952
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät	354	435	225
Muut	310	301	359
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	8 408	8 319	7 844

Pohjola-konsernin rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	31.3.2013	31.12.2012	31.12.2011
Pohjola-konsernin oma pääoma	2 707	2 769	2 306
Pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	1 006	1 177	992
Muut omiin varoihin sisältyvät erät			
toimialakohtaiset erät	0	-121	-2
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-878	-876	-869
Tasointumäärä	-201	-206	-266
Suunniteltu voitonjako	-50	-145	-129
Omista varoista vähennettävät IFRS:n mukaiset erät	-26	-45	-28
Arvonlaskennat - odotetut tappiot alijäämä	-110	-121	-122
Ryhmittymän omat varat yhteensä	2 448	2 432	1 891
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade**	1 255	1 226	1 153
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	219	203	186
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yht.	1 475	1 429	1 339
Ryhmittymän vakavaraisuus	973	1 004	552
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,66	1,70	1,41

* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

** Riskipainotetut sitoumukset x 8 %

*** Toimintapääoman minimi

Pankin kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen.

31.3.2013 jälkeen ei pankin taloudellisessa asemassa tai kaupankäyntipositiossa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP-Pohjola-ryhmän keskeiset tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti vuosina 2012 ja 2011 sekä osavuosisikatsauskaudella 1.1. – 31.3.2013 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma

Milj. e	1-3/2013	1-3/2012	1-12/2012	1-12/2011
Korkotuotot	615	899	3 174	3 294
Korkokulut	401	625	2 171	2 264
Korkokate ennen arvonalentumisia	214	274	1 003	1 030
Saamisten arvonalentumiset	9	11	99	101
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	205	264	904	928
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	143	100	433	312
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	70	32	108	72
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	163	153	584	574
Kaupankäynnin nettotuotot	29	38	81	17
Sijoitustoiminnan nettotuotot	25	15	52	63
Liiketoiminnan muut tuotot	27	25	109	90
Henkilöstökulut	201	203	764	689
Muut hallintokulut	83	93	378	351
Liiketoiminnan muut kulut	98	87	352	318
Palautukset omistajajäsenille	48	44	192	176
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	0	2	4
Kauden tulos ennen veroja	234	199	586	525
Tuloverot	60	48	115	89
Kauden tulos	174	151	471	436
Jakautuminen, milj. e				
Omistajien osuus tilikauden tuloksesta	173	151	470	436
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta	0	0	1	0
Yhteensä	174	151	471	436

OP-Pohjola-ryhmän tase: vastaavaa

Milj. e	31.3.2013	31.3.2012	31.12.2012	31.12.2011
Käteiset varat	5 488	3 934	5 784	4 376
Saamiset luottolaitoksilta	1 031	971	840	1 104
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	429	585	358	281
Johdannaissopimukset	4 146	3 208	4 436	3 307
Saamiset asiakkailta	66 089	61 646	65 161	60 331
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 719	3 628	3 492	3 205
Henkivakuutustoiminnan varat	9 499	7 227	9 173	7 006
Sijoitusomaisuus	6 597	8 688	6 596	8 343
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	38	38	39	40
Aineettomat hyödykkeet	1 327	1 171	1 320	1 169
Aineelliset hyödykkeet	728	686	710	702
Muut varat	2 571	2 159	1 745	1 884
Verosaamiset	96	120	115	158
Varat yhteensä	101 760	94 063	99 769	91 905

OP-Pohjola-ryhmän tase: vastattavaa

Milj. e	31.3.2013	31.3.2012	31.12.2012	31.12.2011
Velat luottolaitoksille	2 129	2 039	1 965	1 783
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	14	7	3	1
Johdannaissopimukset	3 795	3 238	4 162	3 232
Velat asiakkaille	50 633	45 845	49 650	45 974
Vahinkovakuutustoiminnan velat	3 047	2 940	2 592	2 508
Henkivakuutustoiminnan velat	9 352	7 243	8 970	6 932
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	19 737	20 125	19 270	20 005
Varaukset ja muut velat	3 240	2 992	3 297	2 840
Verovelat	1 003	919	990	834
Osuuspääoma	634	632	622	624
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	972	1 443	1 114	931
Velat yhteensä	94 558	87 421	92 635	85 663
Oma pääoma				
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus				
Osake- ja osuuspääoma	336	333	336	333
Käyvän arvon rahasto	321	98	339	-188
Muut rahastot	2 704	2 652	2 683	2 621
Kertyneet voittovarot	3 816	3 557	3 752	3 474
Määräysvallattomien osuus	25	2	24	3
Oma pääoma yhteensä	7 202	6 642	7 134	6 242
Velat ja oma pääoma yhteensä	101 760	94 063	99 769	91 905
OP-Pohjola-ryhmän taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Milj. e	31.3.2013	31.3.2012	31.12.2012	31.12.2011
Takaukset	957	1 162	948	1 084
Takuuvastuut	1 750	1 571	1 688	1 612
Pantit	3	2	3	2
Luottolupaukset	11 290	10 738	10 855	10 363
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	370	298	455	248
Muut	476	593	479	606
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	14 848	14 365	14 428	13 915

**OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän
valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus**

Milj. e	31.3.2013	31.3.2012	Muutos-%	31.12.2012
OP-Pohjola-ryhmän omat pääomat	7 202	6 642	8	7 134
Osuuspääoma, pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	1 514	2 024	-25	1 676
Muut omiin varoihin sisällyttömät toimialakohtaiset erät	-2	2		-1
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 280	-1 118	14	-1 272
Tasoisuusmäärä	-207	-249	-17	-212
Suunniteltu voitonjako erät*	-138	-222	-38	-179
alijäämä	-483	-486	-1	-498
Ryhmittymän omat varat yhteensä	6 582	6 574	0	6 581
Luottolaitostoiminnan omien varojen				
vaade**	3 113	2 853	9	3 047
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen				
vaade***	437	399	9	421
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	3 550	3 253	9	3 468
Ryhmittymän vakavaraisuus	3 033	3 321	-9	3 112
Ryhmittymän vakavaraisuus-suhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,85	2,02	-8	1,90

* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

** Riskipainotetut sitoumukset x 8 %

*** Toimintapääoman minimi

OP-Pohjola-ryhmän kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen. 31.3.2013 jälkeen ei OP-Pohjola-ryhmän taloudellisessa asemassa tai kaupankäyntipositiossa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Liikkeeseenlaskijan konsernin keskeiset tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti osavuositarkastuskaudella 1.1.–30.9.2013 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

Pohjola-konsernin tuloslaskelma

	7-9/ 2013	7-9/ 2012	1-9/ 2013	1-9/ 2012
Milj. e				
Korkokate	57	63	168	201
Saamisten arvonalentumiset	12	15	31	36
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	46	48	136	165
Vahinkovakuutus toiminnan nettotuotot	149	107	431	338
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	42	34	120	116
Kaupankäynnin nettotuotot	21	15	61	60
Sijoitus toiminnan nettotuotot	0	1	32	-1
Liiketoiminnan muut tuotot	7	10	26	29
Nettotuotot yhteensä	264	214	806	706
Henkilöstökulut	41	57	138	177
Ict-kulut	21	21	65	64
Poistot	15	12	40	38
Muut kulut	58	46	183	148
Kulut yhteensä	135	136	426	427
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1	0	1	1
Tulos ennen veroja	129	79	381	281
Tuloverot	32	19	90	66
Tilikauden tulos	97	60	291	215
Emoyhtiön omistajien osuus kauden tuloksesta	97	60	291	215
Yhteensä	97	60	291	215
Tulos/osake (EPS), e				
A-osake	0,31	0,20	0,92	0,68
K-osake	0,28	0,17	0,89	0,65

Pohjola-konsernin tase

Milj. e	30.9.2013	31.12.2012
Käteiset varat	972	5 643
Saamiset luottolaitoksilta	12 278	8 815
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Kaupankäynnin rahoitusvarat	299	246
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat	9	9
Johdannaissopimukset	3 598	4 462
Saamiset asiakkailta	14 379	13 839
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 633	3 523
Sijoitusomaisuus	6 862	5 431
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	30	26
Aineettomat hyödykkeet	915	922
Aineelliset hyödykkeet	86	69
Muut varat	1 430	1 600
Verosaamiset	33	36
Varat yhteensä	44 526	44 623
Velat luottolaitoksille	5 328	5 840
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat		
Kaupankäynnin rahoitusvelat	3	3
Johdannaissopimukset	3 580	4 557
Velat asiakkaille	9 513	10 775
Vahinkovakuutustoiminnan velat	2 811	2 592
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16 471	13 769
Varaukset ja muut velat	2 372	2 556
Verovelat	470	485
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 090	1 275
Velat yhteensä	41 638	41 854
Oma pääoma		
Emoyhtiön omistajien osuus		
Osakepääoma	428	428
Käyvän arvon rahasto	142	167
Muut rahastot	1 093	1 093
Kertyneet voittovarot	1 226	1 081
Oma pääoma yhteensä	2 888	2 769
Velat ja oma pääoma yhteensä	44 526	44 623

Pohjola-konsernin**taseen ulkopuoliset sitoumukset**

Milj. e	30.9.2013	31.12.2012
Takaukset	977	882
Takuuvastuut	1 716	1 359
Luottolupaukset	4 770	5 342
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	216	435
Muut	369	301
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	8 049	8 319

Pohjola-konsernin rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	30.9.2013	31.12.2012
Pohjola-konsernin oma pääoma	2 888	2 769
Pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	1 007	1 177
Muut omiin varoihin sisällyttömät toimialakohtaiset erät	2	-121
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-877	-876
Tasoisuusmäärä	-212	-206
Suunniteltu voitonjako	-145	-145
Omista varoista vähennettävät IFRS:n mukaiset erät*	-20	-45
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-107	-121
Ryhmittymän omat varat yhteensä	2 537	2 432
Luottolaitostoinnin omien varojen vaade**	1 266	1 226
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	221	203
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	1 487	1 429
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 050	1 004
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,71	1,70

* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

** Riskipainotetut sitoumukset x 8 %

*** Toimintapääoman minimi

OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuussuhdeluku oli 1,86 (1,90).

Pankin kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen. 30.9.2013 jälkeen ei pankin taloudellisessa asemassa tai kaupankäyntipositiossa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP-Pohjola-ryhmän keskeiset tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti osavuositarkastuskaudella 1.1.–30.9.2013 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma

Milj. e	1–9/2013	1–9/2012	Muutos, %	1–12/2012
Korkotuotot	1 869	2 499	-25	3 174
Korkokulut	1 202	1 727	-30	2 171
Korkokate ennen arvonalentumisia	666	772	-14	1 003
Saamisten arvonalentumiset	49	47	4	99
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	617	725	-15	904
Vahinkovakuutus toiminnan nettotuotot	428	334	28	433
Henkivakuutus toiminnan nettotuotot	144	75	91	108
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	476	428	11	584
Kaupankäynnin nettotuotot	80	59	36	81
Sijoitus toiminnan nettotuotot	55	26		52
Liiketoiminnan muut tuotot	67	86	-21	109
Henkilöstökulut	561	585	-4	764
Muut hallintokulut	259	275	-6	378
Liiketoiminnan muut kulut	291	252	16	352
Palautukset omistajajäsenille	145	142	2	192
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	2	2	1	2
Kauden tulos ennen veroja	614	481	28	586
Tuloverot	154	114	36	115
Kauden tulos	460	368	25	471
Jakautuminen, milj. e				
Omistajien osuus tilikauden tuloksesta	459	367	25	470
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta	1	1		1
Yhteensä	460	368	25	471

OP-Pohjola-ryhmän tase

Milj. e	30.9.2013	30.9.2012	Muutos, %	31.12.2012
Käteiset varat	1 089	6 901	-84	5 784
Saamiset luottolaitoksilta	3 265	934		840
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	417	388	8	358
Johdannaissopimukset	3 578	4 303	-17	4 436
Saamiset asiakkailta	67 866	64 174	6	65 161
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 592	3 603	0	3 492
Henkivakuutustoiminnan varat	9 504	8 843	7	9 173
Sijoitusomaisuus	7 979	6 191	29	6 596
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	42	39	9	39
Aineettomat hyödykkeet	1 330	1 311	1	1 320
Aineelliset hyödykkeet	776	726	7	710
Muut varat	1 615	2 220	-27	1 745
Versaamiset	92	93	-2	115
Varat yhteensä	101 145	99 725	1	99 769
Velat luottolaitoksille	1 679	2 961	-43	1 965
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	3	9	-67	3
Johdannaissopimukset	3 302	4 100	-19	4 162
Velat asiakkaille	49 132	48 935	0	49 650
Vahinkovakuutustoiminnan velat	2 811	2 843	-1	2 592
Henkivakuutustoiminnan velat	9 472	8 849	7	8 970
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	21 775	18 928	15	19 270
Varaukset ja muut velat	2 952	3 091	-5	3 297
Verovelat	980	988	-1	990
Osuuspääoma	601	608	-1	622
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	966	1 395	-31	1 114
Velat yhteensä	93 672	92 706	1	92 635
Oma pääoma				
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus				
Osake- ja osuuspääoma	340	335	1	336
Käyvän arvon rahasto	281	235	19	339
Muut rahastot	2 731	2 682	2	2 683
Kertyneet voittovarot	4 085	3 744	9	3 752
Määräysvallattomien osuus	37	23		24
Oma pääoma yhteensä	7 473	7 019	6	7 134
Velat ja oma pääoma yhteensä	101 145	99 725	1	99 769

OP-Pohjola-ryhmän taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	30.9.2013	30.9.2012	Muutos, %	31.12.2012
Takaukset	1 053	1 106	-5	948
Takuuvastuut	2 075	1 644	26	1 688
Pantit	4	3	26	3
Luottolupaukset	10 317	11 061	-7	10 855
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	233	494	-53	455
Muut	509	487	5	479
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	14 191	14 795	-4	14 428

		OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus				
		Milj. e	30.9.2013	30.9.2012	Muutos-%	31.12.2012
		OP-Pohjola-ryhmän omat pääomat	7 473	7 019	6	7 134
		Osuuspääoma, pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	1 484	1 980	-25	1 676
		sisältymättömät toimialakohtaiset erät	0	-1		-1
		Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 291	-1 262	2	-1 272
		Tasoitusbilanssi	-218	-225	-3	-212
		Suunniteltu voitonjako	-68	-50	35	-68
		Omista varoista vähennettävät IFRS-erät*	-120	-224	-46	-179
		Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-476	-502	-5	-498
		Ryhmittymän omat varat yhteensä	6 785	6 735	1	6 581
		Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade**	3 210	2 944	9	3 047
		Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	440	404	9	421
		Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	3 651	3 348	9	3 468
		Ryhmittymän vakavaraisuus	3 134	3 387	-7	3 112
		Ryhmittymän vakavaraisuus-suhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,86	2,01	-8	1,90
		* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus				
		** Riskipainotetut sitoumukset x 8 %				
		*** Toimintapääoman minimi				
		OP-Pohjola-ryhmän kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen. 30.9.2013 jälkeen ei OP-Pohjola-ryhmän taloudellisessa asemassa tai kaupankäyntipositiossa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.				
B.13.	Viimeaikaiset tapahtumat jotka voivat vaikuttaa maksukykyyn	Ei sovellu. Liikkeeseenlaskijan tiedossa ei ole sellaisia liikkeeseenlaskijaan tai OP-Pohjola-ryhmään liittyviä viimeaikaisia tapahtumia, jotka olisivat ratkaisevia arvioitaessa pankin maksukykyä.				
B.14.	Konsernin sisäinen riippuvuus	Pohjola Pankki Oyj on OP-Pohjola osk:n tytäryhtiö ja kuuluu sekä toiminnallisesti että omistuksellisesti kiinteästi pankki-, vakuutus- ja muita finanssipalveluja tarjoavaan OP-Pohjola-ryhmään ja on tätä kautta riippuvainen ryhmästä. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset (ml. Pohjola) ovat toissijaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista Yhteenliittymälain nojalla edellä kohdassa B.5 kuvatuksi.				
B.15.	Päätoimialat	Pohjola harjoittaa liikepankkina luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (121/2007) tarkoitettua liiketoimintaa ja tarjoaa myös sijoituspalveluja sekä säilytys- ja varallisuudenhoitoa. Muun liiketoimintansa lisäksi Pohjola toimii OP-Pohjola-ryhmän keskuspankkina ja vastaa ryhmän maksuvalmiudesta sekä kansainvälisestä liiketoiminnasta.				

		<p>Pohjolla on toimintaa Suomessa ja Baltian pankkitoiminta tarjoaa rahoitusyhtiötuotteita Virossa, Latviassa ja Liettuaassa. Pohjola laajensi vuoden 2011 alussa toimintaansa hyvinvointiliiketoimintaan ja perusti Pohjola Terveys Oy:n, joka tuottaa yritysten käyttöön työhyvinvointiin liittyviä analyyseja sekä johtamisen ja mittaamisen asiantuntijapalveluja. Latviassa ja Liettuaassa toimitaan Virossa rekisteröidyn Seesam Insurance AS:n sivuliikkeenä ja tarjoaa vahinkovakuutuspalveluita.</p>																												
B.16.	Määräysvalta	<p>Pohjolan osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjan osakkeisiin. A-osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja, NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä (Helsingin Pörssi) noteerattuja osakkeita. A-sarjan osake on ollut listattuna Helsingin Pörssin päälistalle vuodesta 1989. Noteeraamattomia K-osakkeita voivat omistaa vain OP-Pohjola-ryhmään kuuluvat yhteisöt. K-sarjan osakkeet ovat listaamattomia osuuspankkien ja OP-Pohjola-ryhmän yhteisöjen omistuksessa olevia osakkeita, joiden siirto on rajoitettu vain kyseisten yhteisöjen välille, mutta jotka voidaan muuntaa A-sarjan osakkeiksi omistajan vaatimuksesta.</p> <p>Pohjola on OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisön OP-Pohjola osk:n merkittävin tytäryhtiö ja se on OP-Pohjola osk:n määräysvaltayhteisö. OP-Pohjola osk:lla on velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa ja antaa niille ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisöllä on myös velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten ja niiden konsolidointiryhmien toimintaa. Ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuus ei kuitenkaan anna OP-Pohjola osk:lle valtaa määrätä jäsenluottolaitoksen tai jäsenosuuspankkien liiketoiminnasta. Jokainen jäsenluottolaitos ja jäsenosuuspankki harjoittaa itsenäisesti liiketoimintaansa omien voimavarojensa puitteissa. OP-Pohjola osk omistaa Pohjolan osakkeista 37,24 %, mikä antaa sille 61,28 % äänivallan (tilanne 31.3.2013). Lisäksi jäsenosuuspankit omistavat runsaat 16,11 % Pohjolan osakkeista (31.3.2013). Kaikkiaan Pohjolla on 32 416 osakkeenomistajaa (31.3.2013).</p>																												
B.17.	Luottokelpoisuusluokitukset	<p>Pohjola Pankki Oyj:n luottoluokitukset ovat seuraavat (3.5.2013):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Luokituslainsäädännön luokitus</th> <th>Lyhytaikainen varainhankinta</th> <th>Pitkäaikainen varainhankinta</th> <th>Näkymät</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Standard & Poor's</td> <td>A-1+</td> <td>AA-</td> <td>Negatiiviset</td> </tr> <tr> <td>Moody's</td> <td>P-1</td> <td>Aa3</td> <td>Vakaat</td> </tr> <tr> <td>Fitch</td> <td>F1</td> <td>A+</td> <td>Vakaat</td> </tr> </tbody> </table> <p>OP-Pohjola-ryhmän luottoluokitukset ovat seuraavat (3.5.2013):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Luokituslainsäädännön luokitus</th> <th>Lyhytaikainen varainhankinta</th> <th>Pitkäaikainen varainhankinta</th> <th>Näkymät</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Standard & Poor's</td> <td>A-1+</td> <td>AA-</td> <td>Negatiiviset</td> </tr> <tr> <td>Moody's</td> <td>P-1</td> <td>Aa3</td> <td>Vakaat</td> </tr> </tbody> </table>	Luokituslainsäädännön luokitus	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät	Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset	Moody's	P-1	Aa3	Vakaat	Fitch	F1	A+	Vakaat	Luokituslainsäädännön luokitus	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät	Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset	Moody's	P-1	Aa3	Vakaat
Luokituslainsäädännön luokitus	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät																											
Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset																											
Moody's	P-1	Aa3	Vakaat																											
Fitch	F1	A+	Vakaat																											
Luokituslainsäädännön luokitus	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät																											
Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset																											
Moody's	P-1	Aa3	Vakaat																											

		Fitch	F1	A+	Vakaat
<p>Fitch Ratings antaa luokituksen sekä OP-Pohjola-ryhmälle että Pohjola Pankki Oyj:lle. OP-Pohjola-ryhmän taloudellinen asema vaikuttaa myös pelkästään Pohjolalle annettaviin luottoluokituksiin.</p>					

Jakso C - Arvopaperit		
C.1.	Tarjottavien ja/tai kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopapereiden tyypit ja lajit	Arvopaperityyppi: Joukkovelkakirja Laji: Arvo-osuustilimuotoinen Lainan tunniste : ISIN-koodi: Vaihtoehto Neutraali: FI4000072749 Vaihtoehto Plus: FI4000072756
C.2.	Valuutta	Lainan valuutta on euro.
C.5.	Rajoitukset luovutettavuudessa	Ei sovellu. Velkakirjat ovat vapaasti luovutettavissa.
C.8.	Oikeudet, etuoikeusjärjestys ja rajoitukset	Pohjola voi tämän joukkovelkakirjalainaohjelman puitteissa laskea liikkeeseen voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti yksittäisiä yleisölle merkittäväksi tarkoitettuja joukkovelkakirjalainoja .
C.9	Korko, tuotto, hyvitys, takaisinmaksu ja muita tietoja	<p>Muissa (kuin korko- tai luottoriskisidonnaisissa) rakenteissa sijoittajalle maksettava hyvitys riippuu Kohde-etuuskorin arvonmuutoksesta. Hyvityksen määrään vaikuttaa lisäksi Tuottokerroin. Hyvityksen laskenta perustuu Laskennalliseen Pääomaan, joka on yhtä suuri kuin Nimellisarvo. Hyvitys maksetaan kertasuorituksena takaisinmaksupäivänä. Hyvityksen maksamisen edellytys on, että lainassa ei ole tapahtunut Ennenaikaista takaisinmaksua.</p> <p>Lainan kuolettamista koskevat järjestelyt, takaisinmaksumenettely mukaan luettuna:</p> <p>Lainan pääoma ja korko maksetaan Yleisten ehtojen ja Lainakohtaisten ehtojen määritettyinä takaisinmaksupäivänä, voimassa olevien lakien ja EFi:n sääntöjen ja päätösten mukaisesti sille, jolle arvo-osuustilin tietojen mukaan on eräpäivänä/maksupäivänä oikeus vastaanottaa suoritus.</p> <p>Velkapapereiden haltijoiden edustajan nimi: Ei sovellu. Velkapapereiden haltijalle ei nimetä edustajaa.</p>

C.10.	Tuoton johdannaisosio	<p>Osakesidonnaisissa lainoissa Lainan tuottoon vaikuttaa aina Kohde-etuuden kehitys, joka voi johtaa siihen, että lainalle maksettavan hyvityksen kertyminen tuoton rakenteeseen liittyen on nolla.</p> <p>Muiden (kuin korko- tai luottoriskisidonnaisten) Lainojen osalta Kohde-etuuden Arvonmuutoksen laskennassa käytetyt Tuottokaavat ja periaatteet:</p> <p>Tuottokaava 3</p> $\sum_{i=1}^4 \frac{1}{4} \times [Tuotto_i - 0\%] \times 1$ <p><i>Selitys:</i> Kohde-etuuskorin Arvonmuutosta laskettaessa kunkin Korikomponentin Tuotto huomioidaan siltä osin kun se ylittää tietyn ennalta määrätyn Tuottorajan(i). Kohde-etuuden Arvonmuutos saadaan edellä laskettujen painotettuna summana kerrottuna edellä määrättyllä kertoimella.</p>
C.11.	Listaus ja kaupankäynti	Lainat haetaan pääsääntöisesti listattavaksi NASDAQ OMX Helsingin pörssilistalle, mikäli pörssin edellyttämä vähimmäismerkintämäärä täyttyy.
C.15.	Kohde-etuuksien arvon vaikutus sijoituksen arvoon (koskee vain johdannaisarvopaperiä)	Lainan arvo määritellään käytetyn arvonkehitysrakenteen perusteella. Arvonkehitysrakennevaihtoehdot löytyvät kohdasta C.10. Lainan rakenne voi olla sellainen, että sen lopullinen tuotto riippuu Tuottokertoimesta. Tuottokerroin on Vaihtoehdossa Neutraali 0,75 ja Vaihtoehdossa Plus 1,65.
C.16.	Johdannaisarvopaperien päättymispäivä tai eräpäivä	Päättymispäivä tai eräpäivä on sama kuin Lainan eräpäivä, paitsi jos Laina on kohdistunut ennenaikainen takaisinmaksu.
C.17.	Arvopapereiden selvitys	Arvopapereiden selvitys tapahtuu EFi:ssä.
C.18.	Kuvaus siitä, miten johdannaisarvopaperista saadaan tuottoa	Takaisinmaksettava määrä riippuu kohde-etuuden arvonkehityksestä ja Linaan sovellettavasta tuottorakenteesta. Tuottorakenteet ja arvonkehitysrakenteet löytyvät kohdista C.9 ja C.10.
C.19.	Kohde-etuuden toteutushinta tai lopullinen arvostushinta	Kohde-etuuden toteutushinta tai lopullinen arvostushinta vaikuttaa Lainan takaisinmaksettavaan määrään. Lopullinen arvostushinta vahvistetaan Lainakohtaisissa ehdoissa. Kohde-etuuden lopullinen arvostushinta lasketaan Lainakohtaisissa ehdoissa ilmoitetun Arvopaperipörssin julkaiseman arvon perusteella.
C.20.	Kuvaus kohde-etuuden tyypistä ja siitä, mistä kohde-etuutta koskevia tietoja voi saada.	Alla oleva kohde-etuus voi olla yksi tai useampia seuraavista: osake, osakeindeksi, rahasto, yhtiön luottoriski, inflaatio, valuuttakurssi, hyödyke tai indeksi. Kohde-etuuden tyyppi: Osake

Jakso D – Riskit

D.2.	Keskeiset tiedot tärkeimmistä liikkeeseenlaskijalle ominaisista riskeistä	<p><i>Pohjola Pankkiin liikkeeseenlaskijana, sen liiketoimintaan ja toimintaympäristöön sekä tämän Ohjelmaesitteen alla tarjottaviin Lainoihin liittyy riskejä, joista osa saattaa olla huomattavia. Alla oleva riskien tiivistelmä perustuu tämän Ohjelmaesitteen päivämääränä saatavilla olleisiin tietoihin ja saatavilla olleiden tietojen perusteella tehtyihin arvioihin, eikä riskien kuvaus siten ole välttämättä tyhjentävä. Mikäli jokin tai useammat alla kuvatut riskit toteutuvat, niillä voi olla merkittävä negatiivinen vaikutus markkinoihin, joilla Pohjola-konserni ja OP-Pohjola-konserni toimii ja täten myös Pohjola-konsernin ja OP-Pohjola-konsernin liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan..</i></p> <p>POHJOLA-KONSERNIN TOIMINTAAN LIITTYVIÄ RISKITEKIJÖITÄ</p> <p>Liiketoimintaan liittyvät keskeiset riskit: Toiminnan merkittävimmät riskit ovat luottoriski, markkinariskit ja likviditeettiriskit, vakuutusriskit ja sijoitusten markkinariskit sekä kaikkeen liiketoimintaan liittyvät strategiset ja operatiiviset riskit.</p> <p>Liiketoiminnan edellytykset ja yleinen taloudellinen tilanne: Pohjola-konsernin toiminnan tuloksiin voivat vaikuttaa useat tekijät, joista tärkeimpiä ovat yleinen taloudellinen tilanne Suomessa ja ulkomailla, korkojen ja osakekurssien epävakaus ja muutokset valuuttakursseissa.</p> <p>Asiakkaiden maksukäyttäytyminen ja luottokelpoisuus: luottosalkusta mahdollisesti realisoituvien arvonalentumisten arviointi on vaikeaa. Se riippuu monesta tekijästä, kuten esimerkiksi yleisen taloudellisen tilanteen kehittymisestä, asiakkaiden ja vastapuolien luottoluokitusten muutoksista, asiakkaiden luotonhoidosta tai maksukyvyyn muutoksista, vakuuksien realisointiarvoista, rakenteellisista ja teknologian muutoksista eri toimialoilla sekä ulkoisista tekijöistä, kuten lainsäädännön ja muun sääntelyn asettamista vaatimuksista.</p> <p>Maksuvalmius ja varainhankinta: Pohjola-konserni ei välttämättä kykene täyttämään maksuvelvoitteitaan niiden erääntyessä tai rahoittamaan uudelleen erääntyviä velkoja ja täyttämään sitoumuksiaan luotonantajana jos se ei esimerkiksi kykene hankkimaan rahoitusta velkamarkkinoilla.</p> <p>Markkinariskit ja pääomamarkkinoiden hintakehitys: Pohjola-konsernin olennaisimmat markkinariskit ovat korko-, valuutta-, luottospread-, hyödyke-, osake- ja volatilitteettiriskit. Muutokset pääomamarkkinoilla vaikuttavat lähinnä vahinkovakuutustoiminnan sijoitusomaisuuden tuottoihin, kaupankäynnin nettotuottoihin, maksuvalmiusreservien tuottoihin ja hoidettavista varoista saataviin palkkiotuottoihin.</p> <p>Systemiriski: Kotimaan ja kansainvälisen rahoitusjärjestelmän ja pääomamarkkinoiden keskinäisten riippuvuuksien johdosta, ulkomaisten tai kotimaisten pankkien tai muiden rahoituslaitosten taloudelliset ongelmat, saattavat aiheuttaa ongelmia myös muille finanssialalla toimiville yrityksille.</p> <p>Kilpailu: Pankki-, vahinkovakuutus- ja varainhoitotoimialat ovat erittäin kilpailtuja niillä markkinoilla, joilla Pohjola-konserni toimii.</p> <p>Pohjolan strategiaan liittyviä riskitekijöitä: Pohjola-konsernin strategisena tavoitteena on olla täysin integroitunut finanssikonserni ja johtavassa asemassa yrityspankki-, vahinkovakuutus- ja varainhoitopalveluiden alalla Suomessa.</p>
------	---	--

Mahdollisiin yritysjärjestelyihin ja yhteistyösopimuksiin liittyviä riskejä:

Pohjola-konserni saattaa jatkossa harkita strategisia yritysjärjestelyitä ja yhteistyösopimuksia. Ei voi olla varmuutta siitä, että Pohjola-konserni onnistuisi tällaisia hankkeita koskevien suunnitelmien toteuttamisessa tai että hankinnat ja niiden toteutus onnistuisivat odotusten mukaisesti.

Vakavaraisuus: Pohjola-konsernin täytyy kulloinkin sovellettavien säännösten mukaisesti täyttää sen toimintaa koskevat vakavaraisuusvaatimukset, mikä on myös sen toimiluvan edellytys.

Jäsenluottolaitosten keskinäiseen vastuuseen liittyviä riskitekijöitä: Pohjola on talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (yhteenliittymälaki) tarkoitettun yhteenliittymän keskusyhteisön (OP-Pohjola osk) jäsen ja kuuluu sanottuun yhteenliittymään. Yhteenliittymälain mukaisesti jäsenluottolaitokset, mukaan lukien Pohjola ja OP-Pohjola osk, ovat keskinäisessä vastuussa toistensa veloista sitä kautta, että ne ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin sekä keskusyhteisön toisen jäsenluottolaitoksen puolesta suorittaman velan maksuun. Jäsenluottolaitoksilla on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalain ja keskusyhteisön sääntöjen mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista. Tällä voisi olla olennainen haitallinen vaikutus Pohjola-konsernin liiketoimintaan, toiminnan tuloksiin ja taloudelliseen asemaan. OP-Pohjola osk valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa, antaa jäsenluottolaitoksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita vakavaraisuuden ja riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Operatiiviseen toimintaan liittyviä riskejä: Merkittävimmät tunnistetut operatiiviset riskit liittyvät järjestelmiin, liiketoiminnan prosesseihin, dokumentaation oikeellisuuteen sekä toiminnan resursointiin.

Vahinkovakuutustoimintaan liittyviä riskejä: Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutussuojan hankkimiseen ja vakuutusvelan riittävyteen. Vakuutusriskien lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski muodostuu vakuutusvelkaa ja omaa pääomaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä. Sijoitustoiminnan merkittävimmät riskit ovat markkina- luotto- ja likviditeettiriskit, jotka voivat toteutua sijoitusomaisuuden odotettua alhaisempana tuottona tai sijoitusten arvojen alentumisena.

Ihmisen toiminnasta johtuvat katastrofit ja luonnonkatastrofit: Ihmisen toiminnasta johtuvien katastrofien tai luonnonkatastrofien perusteella tehdyt korvausvaatimukset voivat aiheuttaa huomattavaa kausikohtaista vaihtelua Vahinkovakuutuksen taloudellisessa tuloksessa. Vakuutettujen kohteiden arvonnousu, maantieteellinen keskittyminen ja inflaatiovaikutukset voivat lisätä katastrofien johdosta tehtyjen korvausvaatimusten suuruutta.

Lainsäädäntöön ja määräyksiin liittyviä riskejä

Säätelyyn liittyviä riskejä: Pohjola-konserni toimii kattavasti säännellyllä toimialalla. Pohjola-konsernin on täytettävä muun muassa vähimmäispääomaa ja vakavaraisuutta, taloudellisten tietojen ja aseman raportointia ja vastuuta sekä voitonjakoa koskevan säätelyn sekä osuuspankkilain ja yhteenliittymälain

säännösten vaatimukset. Tietyt Pohjola-konsernissa tehtävät päätökset edellyttävät myös viranomaisten etukäteen antamaa hyväksyntää tai viranomaisille tehtyä ilmoitusta.

Oikeudellisia ja oikeudenkäyntiriskejä: Pohjolan asiakkaiden tai vastapuolten kanteet Pohjola vastaan voivat johtaa oikeusprosesseihin. Tällaiset kanteet voivat liittyä muun muassa mahdolliseen vastuuseen asiakkaille sopimattomien tuotteiden myymisestä tai asiakkaiden sijoitusportfolioiden hallinnointiin asiakkaan ohjeiden vastaisesti, mahdolliseen vastuuseen neuvonannosta, jota Pohjola tarjoaa osapuolille arvopaperitransaktioissa, taikka arvopaperien tarjoamiseen liittyvään arvopaperimarkkina- tai muiden lakien mukaiseen vastuuseen. Jos Pohjolan todetaan rikkoneen velvollisuuksiaan, se voi olla velvollinen maksamaan vahingonkorvausta. Tällaisella mahdollisella oikeudenkäynnillä voisi myös olla haitallinen vaikutus Pohjolan maineeseen sen asiakkaiden ja vastapuolten näkökulmasta.

Veroriskejä: Verokantojen tai verolainsäädännön muutoksiin tai virheellisiin tulkintoihin liittyy veroriski. Veroriskin toteutuminen saattaisi johtaa maksunkorotuksiin tai veroviranomaisten määräämiin sanktioihin, jotka puolestaan voivat johtaa taloudellisiin menetyksiin.

Riippuvuus ammattitaitoisesta johdosta ja henkilökunnasta: Jotta Pohjola-konserni säilyisi kilpailukykyisenä ja kykenisi toteuttamaan strategiaansa, sen on palkattava ja pidettävä palveluksessaan pätevää ja ammattitaitoista henkilöstöä Pohjola-konsernin kaikilla liiketoimintasegmenteillä. Tietyillä työntekijöillä on erityisen tärkeää osaamista ja asiakassuhteita, jonka vuoksi he ovat siten avainasemassa Pohjolan kilpailukykyyn säilyttämisen ja kehittämisen kannalta.

OP-POHJOLA RYHMÄN TOIMINTAAN LIITTYVIÄ RISKITEKIJÖITÄ

Liiketoimintaan liittyvät keskeiset riskit: Liiketoiminnan merkittävimmät riskit ovat strateginen riski, luottoriski ja likviditeettiriski sekä markkinariskit, joista merkittävimpiä ovat korkoriski ja sijoitustoiminnan riskit. Myös vakuutusriskit, operatiiviset ja compliance -riskit sekä keskittymäriskit ovat merkittäviä finanssiryhmän liiketoiminnassa.

Liiketoiminnan edellytykset ja yleinen taloudellinen tilanne: OP-Pohjola-ryhmän toiminnan tuloksiin vaikuttavat useat tekijät, joista tärkeimpiä ovat yleinen taloudellinen tilanne Suomessa ja ulkomailla, korkotasojen sekä osake- ja valuuttakurssien epävakaus sekä kilpailutilanne.

Asiakkaiden maksukäyttäytyminen ja luottokelpoisuus: OP-Pohjola-ryhmän luottosalkusta mahdollisesti realisoituvien arvonalentumisten arviointi on vaikeaa, ja ne riippuvat monista tekijöistä, kuten esimerkiksi yleisestä taloudellisesta tilanteesta, asiakkaiden ja vastapuolten luottoluokitusten muutoksista, asiakkaiden luotonhoidosta ja maksukyvyistä, rakenteellisista ja teknologian muutoksista eri toimialoilla sekä ulkoisista tekijöistä, kuten lainsäädännön ja muun sääntelyn asettamista vaatimuksista. Asiakaskohtainen luottoriski on pyritty hinnoittelemaan luottomarginaaleihin, ja riskiä on pyritty pienentämään vakuuksien ja kovenanttien avulla.

Raha-, valuutta- ja pääomamarkkinoiden hinta- ja kurssikehitys: OP-Pohjola-ryhmän pankkitoiminnan markkinariskeistä merkittävät ovat korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen ja luottospredin muutoksen vaikutus

likviditeettireservin arvoon. Vakuutustoiminnan markkinariskien arvioinnissa keskeisimpiä ovat sijoituksiin liittyvät markkinariskit sekä vakuutusvelkaan liittyvät markkinariskit, joista tärkein on korkoriski. Taloudellisten tai markkinaolosuhteiden muutoksia ja niiden kokonaisvaikutuksia OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintaan ja sen tuloksiin on vaikea ennustaa.

Maksuvalmius ja varainhankinta: OP-Pohjola-ryhmän sisäisen työnjaon mukaan Pohjola Pankki Oyj on OP-Pohjola-ryhmän keskuspankkina vastuussa koko OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiudesta ja varainhankinnasta raha- ja pääomamarkkinoilta. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että ryhmä tai siihen kuuluva yhteisö ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista kassavirroista tai vakuustarpeista ilman vaikutuksia liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.

Operatiiviseen toimintaan liittyviä riskitekijöitä: OP-Pohjola-ryhmän liiketoiminnot edellyttävät kykyä käsitellä suuria määriä transaktioita tehokkaasti ja huolellisesti. Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista, puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Compliance-riski on osa operatiivista riskiä ja sillä tarkoitetaan ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen ja asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen ja eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvaa riskiä.

Kilpailu: Rahoitus- ja vakuutustoimialalla kilpailu on erittäin voimakasta kaikilla OP-Pohjola-ryhmän liiketoiminta-alueilla, mikä saattaa vaikuttaa haitallisesti liiketoimintaan, toiminnan tuloksiin ja taloudelliseen asemaan.

Vakavaraisuus: OP-Pohjola-ryhmän ja sen yksittäisen yhteisön tulee kulloinkin soveltuvien säännösten mukaisesti täyttää sen toimintaa koskevat vakavaraisuusvaatimukset sekä riskien ja vakavaraisuuden hallintaa koskevat vaatimukset. OP-Pohjola-ryhmän pääomarakenne ja vakavaraisuussuhde voivat vaikuttaa Pohjolan ja OP-Pohjola-ryhmän luottoluokitukseen sekä varainhankinnan saatavuuteen ja kustannuksiin.

Jäsenluottolaitosten keskinäiseen vastuuseen liittyviä riskitekijöitä: Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesti OP-Pohjola osk ja sen jäseninä olevat luottolaitokset ovat keskenään vastuussa niistä selvitystilassa olevan keskusyhteisön tai jäsenluottolaitosten veloista, joita ei saada suoritetuiksi selvitystilassa olevan yhteisön varoista. Mikäli jäsenluottolaitokset tai OP-Pohjola osk eivät kykenisi selviytymään veloistaan ja sitoumuksistaan, jäsenluottolaitokset ovat velvollisia suorittamaan lisämaksuja sanottujen velvoitteiden kattamiseksi. Tällä voisi olla olennainen haitallinen vaikutus OP-Pohjola-ryhmän ja/tai sen yksittäisen jäsenpankin ja sen konserniyhtiöiden liiketoimintaan, toiminnan tuloksiin ja taloudelliseen asemaan. OP-Pohjola osk vastaa OP-Pohjola-ryhmätasoa koskevasta riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta sekä OP-Pohjola-ryhmän riskienhallintajärjestelmän riittävydestä ja ajanmukaisuudesta.

Vahinkovakuutustoimintaan liittyviä vakuutusteknisiä riskejä: OP-Pohjola-ryhmässä vahinkovakuutusliiketoiminta on keskitetty Pohjola-konserniin. Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutusuojan hankkimiseen ja vakuutusvelan riittävyteen. Mahdollisilla suhdannevaihteluiden vaikutuksilla voi olla olennainen epäedullinen vaikutus vahinkovakuutustoimintaan, toiminnan tuloksiin tai taloudelliseen asemaan.

		<p>Henki- ja eläkevakuutustoimintaan liittyviä vakuutusteknisiä riskejä: Henkivakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutustekniset riskit liittyvät kuolevuuteen, jäljellä olevan eliniän odotteeseen (ts. pitkäikäisyyteen), työkyvyttömyyteen, asiakaskäyttäytymiseen ja liikekuluihin. Nämä tekijät ovat vakuutusteknisen riskin määräytymisessä keskeisiä, koska vakuutusmaksut ja vakuutusvelan määrä perustuvat näistä tehtyihin oletuksiin.</p> <p>Vakuutus- ja eläkeyhteisöjen sijoitustoiminnan riskit: Vakuutusriskien lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski muodostuu vakuutusvelkaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä. Sijoitustoiminnan riskit voivat olla vastapuoli- tai markkinariskejä tai operatiivisia riskejä. Korkotason nousu alentaa kiinteäkorkoisten arvopapereiden markkina-arvoja. Jos korkotaso laskee, kiinteäkorkoisista arvopapereista tulevaisuudessa saatavat uudelleensijoitustuotot laskevat. Osakekurssien ja kiinteistöjen hintojen lasku ja muutokset valuuttakursseissa voivat laskea vakuutus- ja eläkeyhteisöjen sijoitusten arvoa ja niiden tuottoa.</p> <p>Yrityskaappoihin ja strategiaan liittyviä riskejä: OP-Pohjola-ryhmä saattaa harkita strategisia hankintoja ja yhteistyöjärjestelyjä. Ei voi olla varmuutta siitä, että OP-Pohjola-ryhmä onnistuisi tällaisia hankkeita koskevien suunnitelmien toteuttamisessa tai että hankinnat ja niiden toteutus onnistuisivat odotusten mukaisesti. OP-Pohjola-ryhmä ei voi taata, että sen integraatiota ja synergioita koskevat odotukset toteutuvat.</p> <p>Lainsäädäntöön ja määräyksiin liittyviä riskejä</p> <p>Säätelyyn liittyviä riskejä ja oikeudellisia riskejä: OP-Pohjola-ryhmä toimii voimakkaasti säännellyillä toimialoilla ja sen toimintaa koskee laaja valvonta- ja säätelyjärjestelmä (mukaan lukien erityisesti säätely Suomessa ja Euroopan unionissa). Tiedetyt päätökset edellyttävät myös viranomaisten etukäteen antamaa hyväksyntää tai viranomaisille tehtyä ilmoitusta. OP-Pohjola-ryhmän ja sen yksittäisten yhteisöjen on täytettävä muun muassa vähimmäispääomaa ja vakavaraisuutta, vakavaraisuuden hallintaa, taloudellisten tietojen ja aseman raportointia ja vastuita sekä voitonjakoa koskevan säätelyn sekä yhteenliittymää koskevien säännösten vaatimukset.</p> <p>Veroriskijä: Veroriski liittyy verokantojen tai verolainsäädännön muutoksiin tai virheellisiin tulkintoihin, ja riskin toteutuminen saattaisi johtaa maksunkorotuksiin tai taloudellisiin menetyksiin.</p> <p>Riippuvuus ammattitaitoisesta johdosta ja henkilökunnasta: Jotta OP-Pohjola-ryhmä säilyisi kilpailukykyisenä ja kykenisi toteuttamaan strategiaansa, siihen kuuluvien yksittäisten yhteisöjen on palkattava ja pidettävä palveluksessaan pätevää ja ammattitaitoista henkilöstöä kaikilla liiketoiminta-alueilla.</p>
D.3.	Keskeiset tiedot tärkeimmistä arvopapereille ominaisista riskeistä	<p>Lainoihin liittyvät yleiset riskit</p> <p>Liikkeeseenlaskijariski: Pohjola ei aseta Ohjelmaesitteen puitteissa liikkeeseen laskettaville joukkovelkakirjalainoille vakuutta. Mikäli Pohjola julistettaisiin laina-aikana maksukyvyttömäksi, sijoittajien Laina-an perustuvilla saatavilla ei ole etuoikeutta, vaan niillä on sama etuoikeus kuin Pohjolan muilla vakuudettomilla sitoumuksilla ja siten voi olla olemassa riski siitä, että sijoittaja menettää sijoittamansa pääoman osittain tai kokonaan.</p>

Markkinariski:

Markkinariskillä tarkoitetaan lainan markkina-arvoon ja/tai lopulliseen tuoton määräytymiseen vaikuttaviin tekijöihin liittyvää riskiä. Lainasijoituksen tuotto määräytyy kohde-etuuden markkinakehityksen perusteella. Kohde-etuuden kehittyessä epäsuotuisasti, voi sijoittaja jäädä kokonaan ilman tuottoa. Mikäli sijoittaja on maksanut Lainastaan ylikurssia (hinta on ollut yli nimellisarvon), sijoittaja kärsii tappion. Sijoittajan tulee arvioida tuoton saamiseen liittyvää markkinariskiä suhteessa omiin tavoitteisiinsa sijoituksen tuotosta ja riskin sietämisestä tai esimerkiksi verrata lainan arvioitua tuottoa vaihtoehtoisesta sijoituksesta saatavaan tuottoon.

Tuottoriski: Sijoittaja vastaa itse omien sijoituspäätöksensä taloudellisista seuraamuksista. Ohjelmaesitteen puitteissa liikkeeseen laskettavien joukkovelkakirjalainojentuoton määräytymisperusteet ilmoitetaan kunkin yksittäisen Lainan Lainakohtaisissa ehdoissa. Tuotto riippuu valitun Kohde-etuuden kehityksestä. Kohde-etuus on osakkeista muodostettu Kohde-etuuskori. Kohde-etuuden arvo voi laina-aikana nousta tai laskea. Kohde-etuuden historiallinen kehitys ei ole tae tulevasta tuotosta. Sijoittajan tulee ottaa huomioon myös muut Lainakohtaisissa ehdoissa mainitut arvopaperin tuottoon mahdollisesti vaikuttavat tekijät, kuten esim. tuottokertoimet. Tuoton määrään voivat vaikuttaa myös emissiokurssi ja mahdollisesti perittävä merkintäpalkkio.

Tuotteen rakenteeseen liittyvät riskit: Lainaehtojen (laskentasääntöjen) monimutkaisuus voi johtaa siihen, että sijoittajan on hankalaa tai jopa mahdotonta verrata eri lainoja keskenään tai verrata niitä muihin vaihtoehtoisiin sijoituskohteisiin. On tärkeää, että sijoittaja ymmärtää tuoton määräytymistavan oikein, ettei hänelle jää virheellistä käsitystä mahdollisen tuoton määräytymisestä.

Ylikurssiriski: Mikäli lainaa merkitään tai maksetaan ylikurssiin, tarkoittaa tämä sitä, että sijoittaja maksaa lainan nimellisarvoa suuremman rahasumman. Mikäli maksettavaa tuottoa ei muodostu, sijoittaja voi tällöin menettää maksamansa ylikurssin osittain tai kokonaan. Ylikurssiriskin suuruus riippuu maksetun ylikurssin määrästä.

Korkoriski: Yleinen korkotason nousu laskee Lainan jälkimarkkina-arvoa. Lisäksi jäljellä olevan laina-ajan pituudella on vaikutusta siihen, kuinka suuri vaikutus korkotason muutoksilla on Lainan jälkimarkkina-arvoon. Mitä pidempi laina-aika, sitä suurempi vaikutus korkotason muutoksella on Lainan jälkimarkkina-arvoon.

Jälkimarkkinariski: On mahdollista, ettei Lainalle muodostu laina-aikana jatkuvaa päivittäistä jälkimarkkinaa ja mikäli sijoittaja haluaa myydä sijoituksensa ennen Lainan eräpäivää, voi velkakirjan senhetkinen markkinahinta olla sijoitettua pääomaa matalampi tai korkeampi, mikä vaikuttaa Lainasta saatavaan lopulliseen tuottoon.

Ennenaikainen takaisinmaksu: Jos Laina maksetaan ennenaikaisesti takaisin ennen sovittua takaisinmaksupäivää Suojausinstrumentissa tapahtuneen muutoksen vuoksi, Liikkeeseenlaskija maksaa sijoittajille Liikkeeseenlaskijan hyvän markkinatavan mukaisesti määrittelemän Lainalla Suojausinstrumentin muutoshetkellä olevan markkina-arvon, joka voi olla yli tai alle Lainan nimellisarvon. Liikkeeseenlaskijalla voi myös Lainakohtaisissa Ehdoissa

		<p>mainituin tavoin olla oikeus vaatia Lainan ennaikaista takaisinmaksua, jolloin sijoittaja ei välttämättä saa Lainalle alkuperäistä tuottoa tai nimellisarvoa takaisin kokonaisuudessaan.</p> <p>Laskenta-asiamiehen tekemät muutokset: Liikkeeseenlaskija saattaa joutua tekemään markkinahäiriön seurauksena muutoksia Lainan ehtoihin, jotta Lainan tuotto voidaan määritellä, tai laskemaan hyvityksen ennen muutosta voimassa olleiden arvojen perusteella. Jos lainaehtojen muutoksilla ei Laskenta-asiamiehen arvion mukaan saada aikaiseksi kohtuullista tulosta, Laskenta-asiamiehellä on oikeus korvata Kohde-etuus yhdellä tai useammalla uudella korvaavalla Kohde-etuudella.</p> <p>Liikkeeseenlaskun peruuttaminen: Liikkeeseenlaskijalla voi Lainakohtaisten ehtojen mukaan olla oikeus peruuttaa liikkeeseenlasku markkinatilanteen muuttuessa, merkintävilkkauden jäädessä alhaiseksi tai jos tapahtuu jotain sellaista, mikä Liikkeeseenlaskijan harkinnan mukaan voi vaarantaa järjestelyn onnistumisen.</p> <p>Suojausriski: Liikkeeseenlaskija tai suojausvastapuoli voi liikkeeseenlaskupäivänä tai sitä ennen suojautua markkinariskiltä. Markkinariskiltä suojautuminen voi vaikuttaa kohde-etuuden hintaan ja asiakkaan saamaan tuottoon.</p> <p>Likviditeettiriski: Jos kyseessä on hyvin monimutkainen tuote tai markkinaolosuhteet ovat poikkeukselliset, lainaa voi olla vaikeaa tai mahdotonta myydä.</p> <p><i>Lainoihin liittyvät erityiset riskit</i></p> <p>Erityinen markkinariski liittyen Osakesidonnaisiin lainoihin</p> <p>Sijoittajalle maksettava hyvitys määräytyy Kohde-etuuden arvomuutoksen perusteella. Maksettavan hyvityksen määrään vaikuttaa lisäksi tuottokerroin. Sijoittajan on huomioitava, että hyvityksen laskenta perustuu laskennalliseen pääomaan, joka on yhtä suurikuin nimellisarvo.</p> <p>Osakesidonnaisiin lainoihin liittyy riski markkinahäiriön tapahtumisesta. Lainaehtoihin voidaan tehdä myös lainaehtojen korjauksia osakkeeseen liittyvän järjestelyn tai toimenpiteen vuoksi. Mikäli lainaehtojen korjauksilla ei johda taloudellisesti järkevään tai kohtuulliseen lopputulokseen, Liikkeeseenlaskija maksaa lainan ennaikaisesti takaisin.</p>
D.6.	Varoitus	Lainan tuottorakenne on monimutkainen ja on mahdollista, että kohde-etuuden kehitys on sellainen, että sijoittaja menettää mahdollisen tuoton kokonaan tai osittain.

Jakso E - Tarjous		
E.2.b.	Varojen käyttö	Liikkeeseenlaskut ovat osa pankin varainhankintaa.
E.3.	Kuvaus tarjousehdoista	Liikkeeseenlaskupäivä: 18.12.2013 Merkintäaika: 4.11.2013 Merkintäpaikka: Merkintäpaikkoina toimivat OP-Pohjola osk:n jäsenosuuspankkien ja Helsingin OP Pankki Oyj:n konttorit. Merkintäpaikkana

		<p>toimii myös OP-Pohjola-ryhmän verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat, jolloin merkinnän tekevällä tulee olla verkkopalvelusopimus.</p> <p>Liikkeeseenlaskun luonne: Yksittäinen laina</p> <p>Velkakirjojen toimitus: Ei sovellu</p> <p>Lainan pääoma: 7.089.000 euroa</p> <p>Velkakirjan nimellisarvo, litterointi, yksikkökoko: 1.000 euroa</p> <p>Velkakirjojen määrä: 7.089</p> <p>Vähimmäismerkintä: 1.000 euroa</p> <p>Merkintäkurssi: Vaihtoehdossa Neutraali 100 % ja Vaihtoehdossa Plus 110 %</p> <p>Merkintähinta: Vaihtoehdossa Neutraali 2,0 %. Vaihtoehdossa Plus ei ole merkintäpalkkiota.</p> <p>Merkintöjen maksuaika: Merkittäessä</p> <p>Päätökset ja valtuudet, jonka nojalla Lainan lasketaan liikkeelle: Pohjolan hallituksen 13.12.2012 antama valtuutus, jonka mukaisesti Lainan liikkeeseenlaskusta on tehty päätös 24.10.2013.</p> <p>Menettely lainan yli- ja alimerkintätilanteissa, liikkeeseenlaskun keskeyttäminen, peruuttaminen, merkintäajan pidentäminen: Liikkeeseenlaskijalla on oikeus osittain tai kokonaisuudessaan hyväksyä tai hylätä sijoittajien tekemät merkinnät. Pohjola voi yli- tai alimerkintätilanteissa päättää toimenpiteistä, kuten mahdollisista merkintöjen pienentämisistä, Lainan määrän korottamisesta tai alentamisesta, merkintäajan jatkamisesta tai Lainan merkinnän keskeyttämisestä. Merkintää ei voida kuitenkaan keskeyttää ensimmäisen päivän aikana. Lainan nimellisarvoksi tulee määrä, joka vahvistetaan viimeistään Liikkeeseenlaskupäivänä.</p> <p>Pohjolalla on oikeus keskeyttää tai lyhentää yksittäisen Lainan merkintäaikaa ilmoittamalla siitä internet-osoitteessa www.op.fi.</p> <p>Merkintäsitoumukset: Ei</p>
E.4.	Kuvaus kaikista liikkeeseenlaskuun /tarjoukseen liittyvistä olennaisista intresseistä, mukaan lukien eturistiriidat	Liikkeeseenlaskijan tietojen mukaan ei ole liikkeeseenlaskuihin liittyviä olennaisia intressiristiriitoja.
E.7.	Arvioidut kustannukset, jotka liikkeeseenlaskija tai tarjoaja veloittaa sijoittajalta	Liikkeeseenlaskijalla on oikeus veloittaa merkintäpalkkio tehdystä merkinnästä ja säilytyspalkkio arvo-osuuksien säilytyksestä.